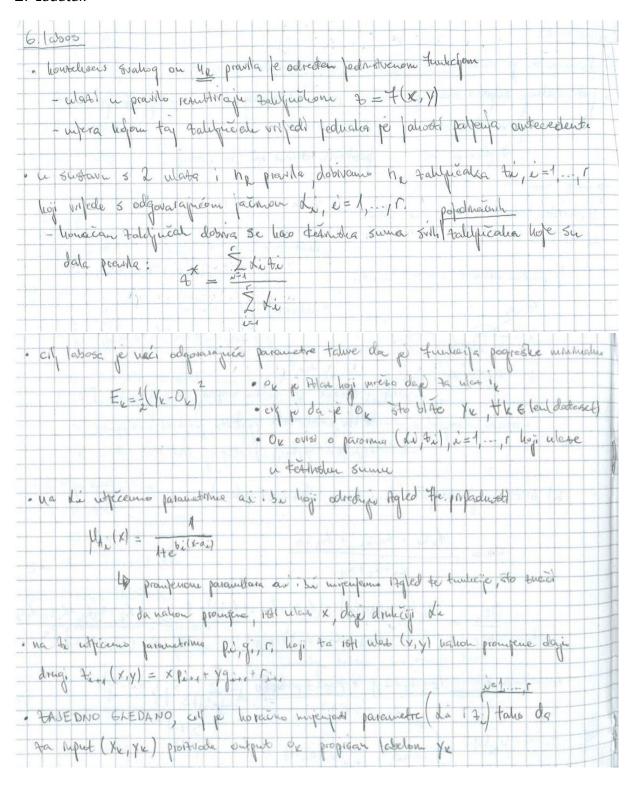
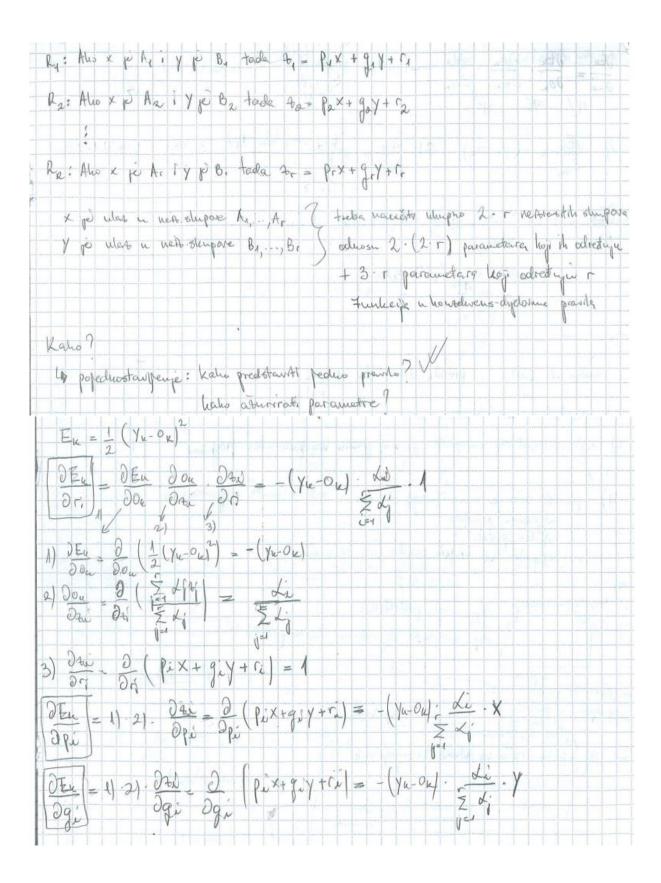
Neizrazito, evolucijsko i neuro-računarstvo

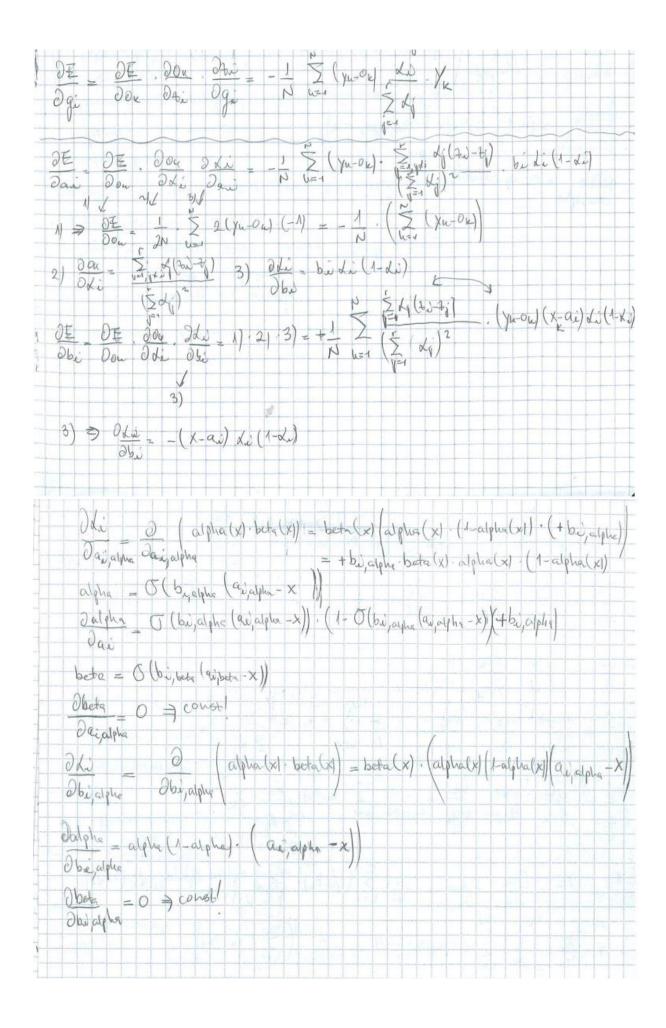
6. Domaća zadaća

1. zadatak

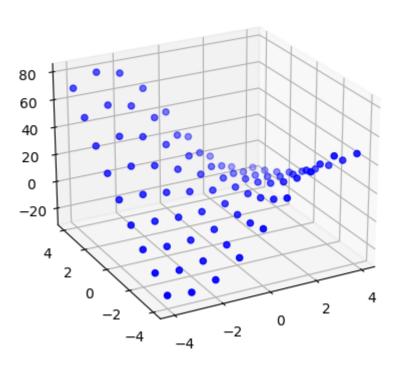
DEn = 11.2) 2 di 11.21. - (x-ai) du (1-di) $= (y_{n-0}(a)) \sum_{j=1}^{\infty} \lambda_{j}(2a-2j), (x-a), \lambda_{i}(1-\lambda_{i})$ $(\sum_{j=1}^{\infty} \lambda_{j}^{*})^{2}$ 4 (+1) = 4(+) - m DE > OPCENTO VRISEDI batele $E = \frac{1}{2N} \sum_{k=1}^{N} (y_k - 0_k)^2$ Dou - 1 S (ywow). Dou -= 20u -= 5 =i 000 . 020i Li Li . 20x , 275 OE = 05 DE L Dai = DE , Don . 12 Dri Done

2. Za detalje implementacije zaviriti u kod.

3.

Train dataset

a) samo jedno pravilo:

Ovako izgrađen ANFIS sustav prejednostavan je da bi naučio iole složenije preslikavanje. Ono što uočavamo kad pokrenemo program je da pogreška opada relativno sporo u odnosu na situacije kad imamo veći broj pravila.

```
C:\Users\PP\AppData\Local\Programs\Python\Python39\python.exe C:/CodeRepository/Python/PycharmProjects/NENR/zad6.py
Unesite broj pravila:
epoch = 1 error = 371.41164595394974
epoch = 2 error = 334.48033358202986
epoch = 3 error = 313.30505844386164
epoch = 4 error = 298.7639836021766
epoch = 5 error = 287.58611048262765
epoch = 6 error = 278.580117482687525
epoch = 7 error = 270.93363389729274
epoch = 8 error = 259.2089585888585
epoch = 10 error = 259.2089585888585
epoch = 11 error = 250.8311299649657
epoch = 12 error = 247.59461132771944
epoch = 13 error = 244.8619341780259
epoch = 14 error = 242.55796421784403
epoch = 15 error = 249.6165839834131
epoch = 16 error = 235.4876833638
epoch = 17 error = 235.4870786336388
epoch = 19 error = 235.4870786336388
epoch = 19 error = 235.4870786336388
epoch = 20 error = 235.4870786336388
epoch = 21 error = 235.4870786336388
epoch = 22 error = 235.4870786336308
epoch = 23 error = 232.9639396144266
epoch = 24 error = 232.57323364446864
epoch = 24 error = 232.57323364446864
epoch = 25 error = 232.24966517087563
```

Važno je uočiti i da kako epohe odmiču pogreška počinje rasti što je dokaz prevelike jednostavnosti sustava.

```
epoch = 2941 error = 231.12586591020002
epoch = 2942 error = 231.12586592851122
epoch = 2943 error = 231.12586594680863
epoch = 2944 error = 231.12586596509232
epoch = 2945 error = 231.12586598336233
epoch = 2946 error = 231.12586600161862
epoch = 2947 error = 231.12586601986115
epoch = 2948 error = 231.12586603809
epoch = 2949 error = 231.12586605630514
epoch = 2950 error = 231.12586607450677
epoch = 2951 error = 231.12586609269465
epoch = 2952 error = 231.12586611086894
epoch = 2953 error = 231.12586612902956
epoch = 2954 error = 231.12586614717674
epoch = 2955 error = 231.12586616531013
epoch = 2956 error = 231.12586618343016
Process finished with exit code -1
```

b) dva pravila:

Ovakav ANFIS je također prejednostavan, iako se ponaša bolje od sustava sa samo jednim pravilom. Kod njega uočavamo brže smanjenje pogreške, no nakon određenog broja epoha pogreška također počinje rasti.

```
C:\Users\PP\AppData\Local\Programs\Python\Python39\python.exe C:/CodeRepository/Python/PycharmProjects/NENR/zad6.py
Unesite broj pravila:
epoch = 1 error = 370.3575790055284
epoch = 2 error = 261.245942476195
epoch = 3 error = 168.79914541397167
epoch = 5 error = 71.38654147894108
epoch = 8 error = 27.863207039761733
epoch = 11 error = 17.064806885333844
epoch = 13 error = 13.840770281317859
epoch = 15 error = 11.963850672522543
epoch = 16 error = 11.213687711389062
epoch = 20 error = 9.289848781636579
epoch = 22 error = 8.875998267254792
epoch = 23 error = 8.760852129506022
epoch = 24 error = 8.695560912158331
epoch = 1561 error = 3.7993883031147964
epoch = 1562 error = 3.7994730411379107
epoch = 1563 error = 3.7995577889348926
epoch = 1564 error = 3.799642546272421
epoch = 1565 error = 3.799727312917667
epoch = 1566 error = 3.7998120886382853
epoch = 1567 error = 3.7998968732024663
epoch = 1568 error = 3.7999816663788453
epoch = 1569 error = 3.800066467936624
epoch = 1570 error = 3.800151277645416
epoch = 1571 error = 3.8002360952754075
epoch = 1572 error = 3.8003209205972563
epoch = 1573 error = 3.8004057533821145
epoch = 1574 error = 3.8004905934016326
epoch = 1575 error = 3.8005754404279775
epoch = 1576 error = 3.800660294233793
epoch = 1577 error = 3.8007451545922364
epoch = 1578 error = 3.8008300212769703
epoch = 1579 error = 3.80091489406216
epoch = 1580 error = 3.8009997727224416
epoch = 1581 error = 3.801084657032994
epoch = 1582 error = 3.8011695467694646
```

c) prikladan broj pravila:

Eksperimentiranjem i bilježenjem pogreške nakon 1000 epoha treniranja zaključujem da je prikladan broj pravila upravo 20. Iako je proces učenja stohastički te bi postupak učenja trebalo provesti više puta pa usporediti srednje vrijednosti konačnih pogrešaka, radi uštede vremena odlučujem se za ovaj heuristički pristup koji mi opravdava logičku pretpostavku da bi takav sustav morao biti dovoljno složen.

Uz to prilažem slike pogrešaka sustava sa varijabilnim brojem pravila nakon 1000 epoha učenja kao nekakav dokaz ispravnosti moje pretpostavke.

Broj pravila = 5:

```
epoch = 1000 error = 0.4169607421492397
```

Broj pravila = 10:

```
epoch = 1000 error = 0.2780248340089124
```

Broj pravila = 15:

```
epoch = 1000 error = 0.26289871285014543
```

Broj pravila = 20:

```
epoch = 1000 error = 0.18560391421375183
```

Broj pravila = 25:

```
epoch = 1000 error = 0.48580109077402495
```

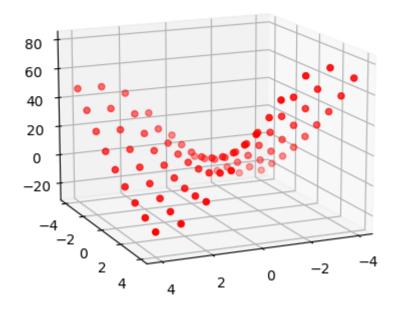
Broj pravila = 30:

```
epoch = 1000 error = 0.3233332353325057
```

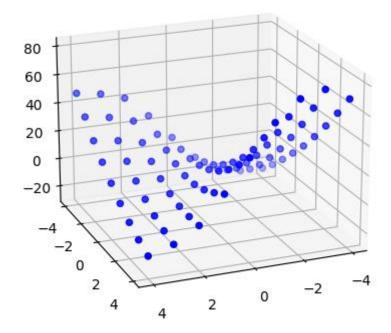
Sada kad smo odredili prikladan broj pravila vidimo da pogreška opada i relativno brzo.

Za slučaj a) i b) zaključujemo da algoritam neće proizvesti smisleno rješenje stoga bi naučene funkcije i odstupanja $(y_k - o_k)$ bila velika za svaki ulazni primjer. Jedino u slučaju c) gdje imamo prikladan broj pravila dobivamo ono što smo tražili:

Batch predictions

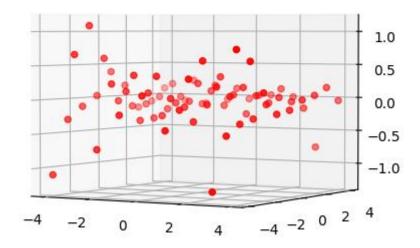

Stochastic predictions

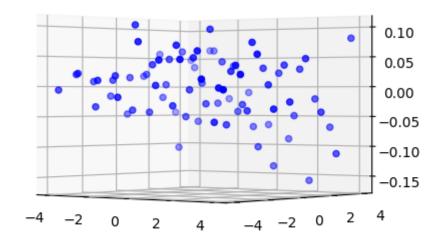

b) mala odstupanja oznaka predviđenih ANFIS-om od onih u skupu za učenje

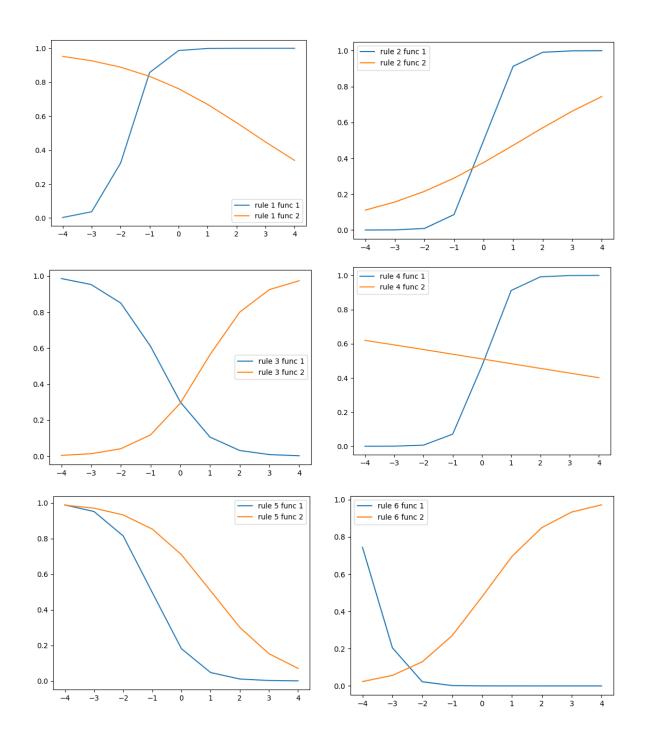
Batch mistakes

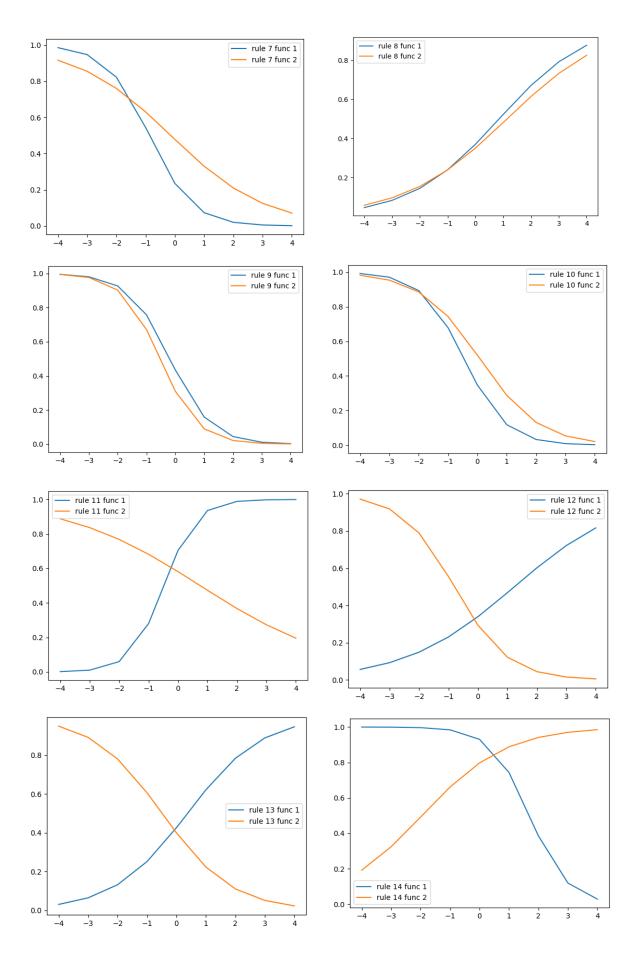

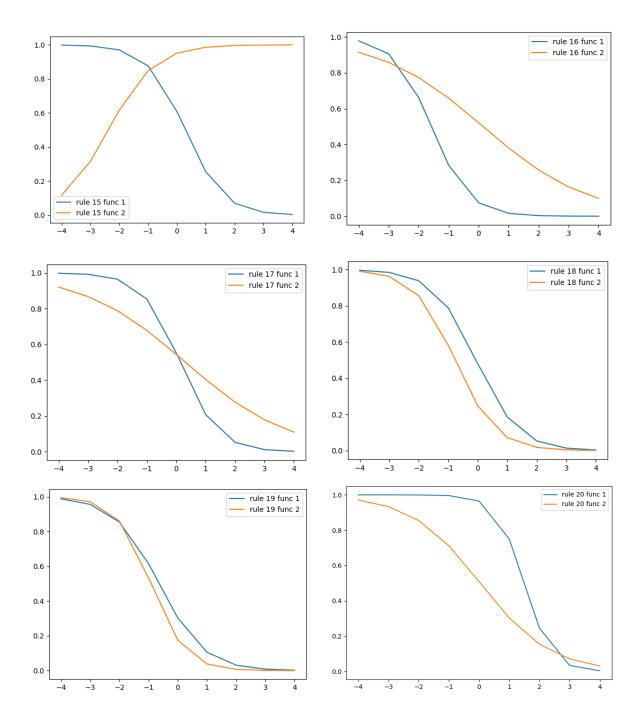
Stochastic mistakes

5. Naučena pravila izgledaju ovako. Ovisno o izgledu funkcije mogli bismo smisliti imena. Npr. Ime funkcije 1 pravila 1 neka je: "skoro nenegativan broj". Imena funkcija pravila 8 neka je: "velik broj". Obratno vrijedi za funkcije pravila 9: "mali broj". Tako bi se dalje mogli igrati da funkcijama pridajemo imena. Dakako, to vrijedi samo za one funkcije koje bismo mogli opisati riječima, to jest više ili manje predstavljaju neki jezični izraz.

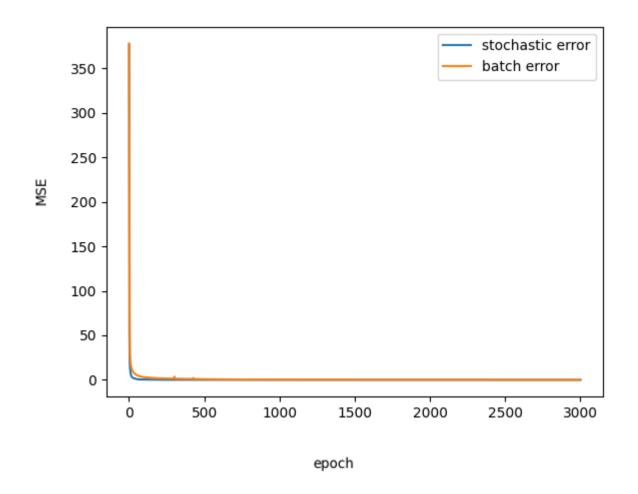

6. Prikazano u 4. c) pod b)

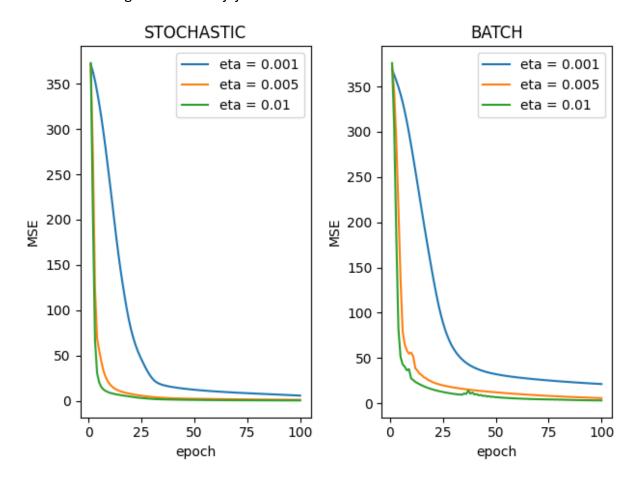
7. Pogreška malo brže prilazi nuli u stohastičkoj varijanti algoritma za istu stopu učenja. Bolje ponašanje stohastičke nad batch varijantom algoritma uz iste uvjete (eta = 0.01 i num_epochs = 3000) dokazuje i slika 4. c) pod b) gdje je vidljivo da stohastička varijanta puno manje griješi.

8. Analizu stopa učenja napravio sam za različit broj epoha kako bi bilo lakše uočiti razliku:

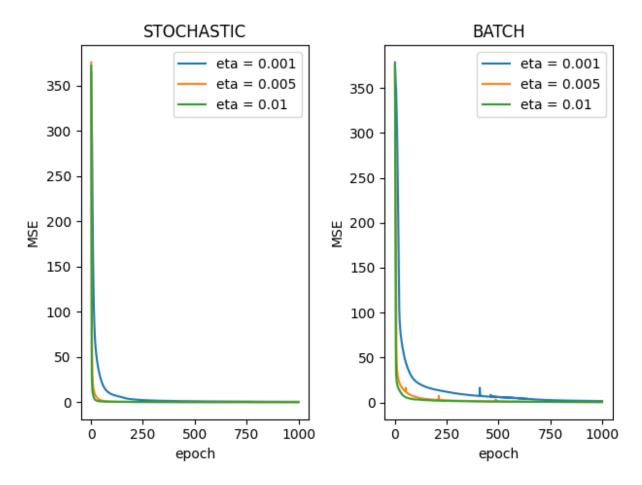
a) num_epochs = 100

Iz grafa je vidljivo da pogreška brže opada za veće stope učenja. U batch varijanti kod stopa učenja eta = 0.005 i eta = 0.01 nemamo kontinuiran pad greške kao u slučaju eta = 0.001. No bez obzira na to greška se smanjuje brže.

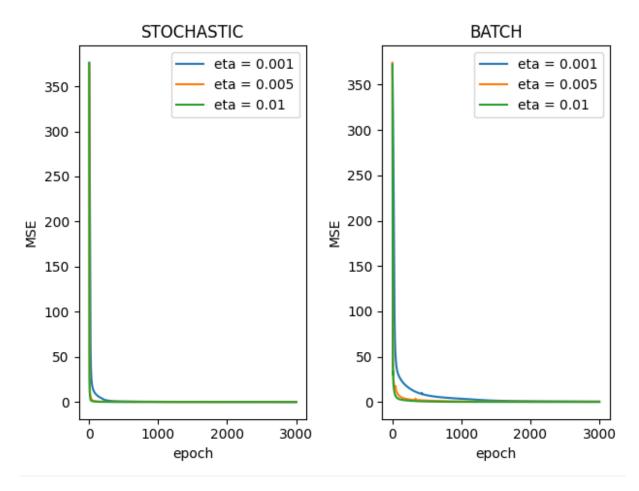

b) num_epochs = 1000

Slično razmatranje vrijedi i kad povećamo broj epoha, no sada u batch varijanti imamo mali skok pogreške čak i u slučaju najmanje stope učenja. Nebitno, konačno se i dalje krećemo u smjeru globalnog optimuma bez značajnijih "skretanja".

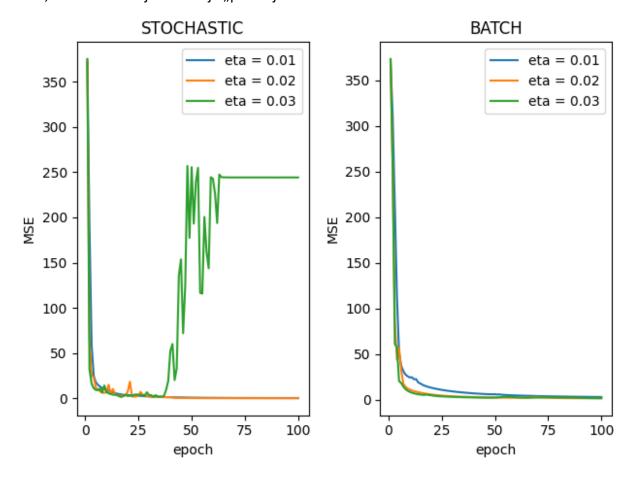

c) num_epochs = 3000

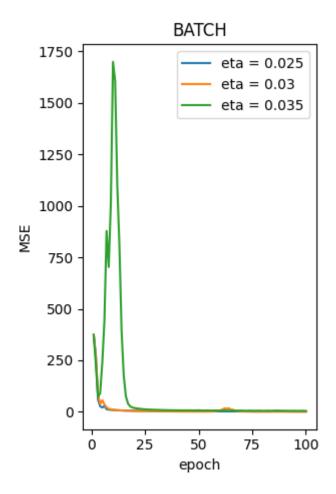

Postavlja se pitanje bi li imalo smisla i dalje povećavati stopu učenja obzirom da bez unatoč minimalnog postojanja alternacije greške konačno ipak opadaju.

Sljedeći graf prikazuje kako je stohastička varijanta na granici s divergencijom već za eta = 0.03, dok batch varijanta i dalje "preživljava".

Pokušajmo povećati stopu učenja za batch varijantu da utvrdimo koja je njena gornja granica za eta.

Nakon par pokušaja algoritam ipak nije divergirao i "eksplodirao", odnosno "overflowao" za eta = 0.035 te smo dobili ovaj prikaz. Labele (vrlo mala, baš prikladna te vrlo velika) za stohastičku varijantu bih odredio kao: (0.001, 0.01, 0.03), a za batch varijantu kao: (0.005, 0.02, 0.035).